

Syväpurennan van Beekin aktivaattori -oikomiskojeen valmistus

Janne Alanne

Aktivaattorit eroavat muista oikomiskojeista siten, että toiminnallinen osa on itse levy, eivätkä jouset, kuten vaikkapa schwarzin levyssä. Alaleuka pakotetaan kojeen avulla eteen, ja tämän seurauksena leuka kasvaa pituutta. Aktivaattori toimii parhaiten nopeimmassa kasvuiässä, eli murrosiän aikoihin. Kesä olisi parasta aikaa kojeen käytölle.

Van beekin aktivaattoria on kahta tyyppiä: sekä syvä- että avopurentaa varten. Kojet ovat tulleet lähes aina syväpurentaa varten. Avopurentoja olen nähnyt vain pari.

Syväpurennan Van Beekin aktivaattori valmistetaan seuraavalla tavalla, ellei muutoksia tilaajan toimesta ole pyydetty:

Riippuen kipsituotteen koostumuksesta, kipsin lineaarinen laajentuma voi olla 0,06 %-0,5 % (Kenneth J. Anusavice 1996). Kipsin merkitys kojeen kannalta on vähäinen verrattuna esim. käytettävään akryyliin. Tästä syystä työmallit valetaan kovakipsistä eli sinisestä kipsistä.

Ennen kipsausta tarkistetaan, että leuat ovat konstruktiopurennassa kohdakkain. Vahaindeksin pitää olla sellainen, että inkisiivien kärjet ovat melko lähellä toisiaan. Konstruktiopurenta siirretään vahaindeksin mukaisena artikulaattoriin kipsaamalla. Artikulaattoria on hyvä käyttää, jos näyttää, että koje ei helposti sovi suuhun. Nuorisopotilaille voidaan käyttää okkludaattoria.

Levyosa eli akryyliosa ulotetaan yläinkisiivien ienrajaan ja alapuoli noin 3 mm kärkien yli. Alhaalla kolmosesta kolmoseen akryyli jätetään pois limakalvoalueelta ja linguaalisista hammaskontakteista. Alalinguaalisilla premolaari- ja molaarialueilla levy ulotetaan tarkasti sulkukseen, premolaari- ja molaarialueilla purupintojen puoliväliin.

Kuva 1 : Mallit kipsattuna artikulaattoriin

Kemiallisesti kovettuvalle eli kylmäakryylille on mitattu 0,26 %:n kutistuma verrattuna keittoakryyliin 0,53 %:iin (Kenneth J. Anusavice 1996). Parhaan istumisen saavuttamiseksi käytetään kylmäakryyliä.

Kojeesta työstetään terävät ja epätasaiset kohdat pois ja se kiillotetaan. Tämä on hyvä tehdä ennen kuin niskavetovarret on kiinnitetty.

Kuva 16: Levyosa sovitetaan paikalleen artikulaattoriin.

Kuva 28: Malleille vahataan tilaa poistaen allemenot. Inkisiivien taakse vahataan myös tilaa.

Kuva 10: Koje ennen työstöä

Niskavetovarret valmistetaan 1,5 mm spring hard -langasta. Ne tehdään kulmaan akryylin pinnasta ulos heti yläkakosten mesiaalikätkien alapuolelta. Varsien päät ulotetaan kulmahampaiden kohdalle. Niskavetovarsien päät taivutetaan koukuiksi ja pyöristetään.

Eteen porataan sopiva reikä niskavetovarresille. Niskavetovarret kiinnitetään akryyllillä levyosaan.

Koje kiillotetaan ja puhdistetaan huolellisesti.

Kuvat 20, 21, 22: Koje valmiina

Kuva 18: Niskavetovarret

